

חיוב נשים במצות עשה דשביעית IV

1. מנחת חינוך, מצוה קי"ב

והנה הרב המחבר כ' לעיל פ' משפטים דיני מצוה זו וכו' שהוא קשר עם העשה דשם ואח"כ כתב דגוהג בזכרים ובנקבות אם כן העשה זו ג"כ גוהג בזכרים ובנקבות, ובעבודות שעוברים בלא תעשה גם כן כגון זריעה דעת הרב המחבר במ' רצ"ו דכל היכא דיש לאו גם כן מוזהרים הנשים אף על העשה אף דמצות עשה שהזמן גרמא ע"ש לענין י"ט ודעת תוספות קדושין אינו כן ומובא כמה פעמים בחיבור זה. על כל פנים ניחא לדעת הרב המחבר דנשים גם כן מוזהרים אך בחרישה דאינו רק עשה וה"ל מצות עשה שהזמן גרמא א"כ יהיו נשים פטורים ממצוה זו ומד' הרהמ"ח נראה דאין חילוק וגם בר"מ אין מבואר שום חילוק לענין שביעית בין זכרים לנקבות.

2. ספר החינוך מצוה רצ"ו

מצות שביטה ביום ראשון של פסח לשבות ביום ראשון של פסח... ונוהגת בכל מקום ובכל זמן, בזכרים ובנקבות...

3. מנחת חינוך שם

(ב) ונוהגת כו'. והנה מצוה זו היא מ"ע שהז"ג מ"מ חידש הרהמ"ח דאשה חייבת אף דבכ"מ פטורה מ"מ כיון דהיא מוזהרת על הלאו. וכיון דיש ג"כ לאו בזה מוזהרת ג"כ על העשה אף דהוי זמ"ג... מ"מ חידש הרהמ"ח דאשה חייבת אף דבכ"מ פטורה מ"מ כיון דהיא מוזהרת על הלאו. וכיון דיש ג"כ לאו בזה מוזהרת ג"כ על העשה אף דהוי זמ"ג...

4. בבלי קדושין דף ל"ד.

ואיזוהי מצות עשה שלא הזמן גרמא? מזוזה, מעקה, אבידה, ושילוח הקן.

5. תוספות שם ד"ה מעקה

מעקה אבידה ושילוח הקן - תימה לרבי בכל הני כתיב לאו במעקה כתיב (דברים כב) לא תשים דמים בביתך... ובאבידה נמי כתיב (דברים כב) לא תוכל להתעלם ובשלוח הקן כתיב (שם) לא תקח האם על הבנים וא"כ איך יהיו נשים פטורות אפילו הם זמן גרמא... ואומר ר"י דבמלתו משכחת בהו עשה בלא לאו... וי"מ דמ"מ איכא נפקותא כשיהיה לאשה לקיים מצות עשה דאי הוה אמינא דנשים פטורות מעשה דלאו הזמן גרמא כמו כן יהיו פטורות מן הלאוין דאיכא למימר דאתי עשה ודחי ל"ת אבל כשהן חייבות בעשה דלאו הזמן גרמא אז לא יבא עשה אחר וידחנו דאין עשה דוחה לא תעשה ועשה.

6. רמב"ם, שופר סוכה ולולב פרק א'

שופר של ראש השנה אין מחללין עליו את יום טוב ואפילו בדבר שהוא משום שבות, כיצד היה השופר בראש האילן או מעבר הנהר ואין לו שופר אלא הוא אינו עולה באילן ולא שט על פני המים כדי להביאו, ואין צריך לומר שאין חותקין אותו ואין עושין בו מלאכה, מפני שתקיעת שופר מצות עשה ויום טוב עשה ולא תעשה ואין עשה דוחה לא תעשה ועשה, ומותר ליתן לתוכו מים או יין או חומץ ביום טוב כדי לצחצחו, ולא יתן לתוכו מי רגלים לעולם מפני הכבוד שלא יהיו מצות בזויות עליו.

7. משנה למלך שם

מפני שתקיעת שופר מצות עשה וכו'. זה פשוט בפרק בתרא דר"ה. ויש להסתפק בהא דקי"ל דאין עשה דוחה ל"ת ועשה אם עבר דוחה הלא תעשה אם לוקה או לא מי אמרינן כיון דקי"ל דאתי עשה ודחי ל"ת נמצא שאין כאן לאו

כלל אלא עשה לחודיה ומשום דעבר אעשה לא לקי א"ד כיון דנצטרף לא תעשה זה עם עשה אלים כחו דהאי ל"ת ואפילו אם בטלו כדי לקיים עשה אחר לוקה...
 עוד נ"ל דאף דנימא דכל היכא דאיכא עשה ול"ת דלקי על ל"ת אף שיש כנגדו עשה מ"מ היכא דנצטרפו ב' איסורין כגון יום טוב וכלאים והיה דם צפור וחרש כדי לכסות דאף שלוקה על ל"ת דיו"ט על ל"ת דכלאים אינו לוקה כיון דבכלאים ליכא עשה דדוקא היכא דבמצוה אחת איכא עשה ול"ת אז הוא דאמרינן דאלים כחו דל"ת זה ולוקין עליו אף שיש עשה כנגדו כיון שיש בצווי זה עשה עמו אבל גבי כלאים דליכא עשה בהדיה בשביל דאתרמי ביום טוב לא תוסיף תת כח הלאו דכלאים ללקות עליו וזה הוא פשוט בעיני...

8. בבלי שבת דף כ"ה-כ"ה:

משנה. אין מדליקין בשמן שריפה ביום טוב...

גמרא. מאי טעמא? - לפי שאין שורפין קדשים ביום טוב. מנהני מילי? ... רב אשי אמר: (שבת) שבתון. - עשה, והוה ליה יום טוב עשה ולא תעשה, ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה.

9. תוספות, קדושין שם

אך הקשה הר"ר יוסף מאריך ישראל על פירוש זה א"כ גבי אין מדליקין בשמן שריפה ביום טוב (שבת דף כה). משום ד"ט עשה ולא תעשה ושריפת קדשים אינה אלא עשה אשה שאינה חייבת בעשה ד"ט דהוי זמן גרמא וכי תוכל להדליק בשמן שריפה ב"ט וכ"ת אין הכי נמי אמאי לא לישתמיט תנא דלא אמר לך אלא מאי אית לך למימר **דעשה שיש עמו לאו אף הלאו אלים ולא דחי ליה עשה אף הכא הלאו אלים**

10. שו"ת חתם סופר חלק א' סימן ק"ג

ועל הקושיא הראשונה, לא מצאתי מעשהז"ג [דנשים פטורות] אלא בעשה אבל בלאו הבא מכלל עשה שאינו דומה לתפילין מצוה והקהל חייבות, וכעת לא מצאתי דמיון אלא לעשות סחורה בפירות שביעית ולאכול אחר הביעור שהוא לאו הבא מכלל עשה וזמן גרמא ובודאי נשים אסורות כאנשים, וה"נ לכם ולא לגבוה נשים מוזהרות אעפ"י שהז"ג, אלא דלא חמיר מגוף הלאו דלא תעשה מלאכה, וכיון שהוא נדחה גם לכם היה נדחה אי לאו הלאו אלים, א"כ גם העשה דלכם דאתי מחמתיה לא נדחה:

11. ספר המצוות לרמב"ם עשה ל"ח

והמצוה הל"ח היא שצוה הכהן הגדול שישא בתולה והוא אמרו ית' (שם) והוא אשה בתוליה יקח. ובבאור אמרו (כתובות ל א ע"ש) עושה היה רבי עקיבא ממזר אפילו מחייבי עשה. ובארו זה כשיהיה כהן גדול בא על בלתי בתולה שהיא אסורה לו בעשה. שהשורש אצלנו לאו הבא מכלל עשה עשה. הנה כבר התבאר שהיא מצות עשה. ואמרו גם כן (הוריות יא ב, יב ב, וש"ג) ומצווה על הבתולה. והנה כבר התבארו משפטי מצוה זו בששי מיבמות (נט - סא ב) ובמקומות מכתובות (ל א, צו ב, צח א) וקדושין (י א, סח א):

12. גריפ"פ, לא תעשה רס"ד

וגם בתוס' רי"ד בסוגיא דיומא שם כתב דשמור אין באיסור אכילתו אלא לאו הבא מכלל עשה עיין שם. וגם בספיחי שביעית להסוברים דאיסור אכילתן מדאורייתא אין בהן איסור לאו. דהרי לא נפקא לן איסורן אלא מדכתיב הן לא נורע ולא נאסוף את תבואתנו...